

PARLAMENT EUROPEJSKI

2014 - 2019

Komisja Rozwoju

2014/2216(INI)

22.1.2015

OPINIA

Komisji Rozwoju

dla Komisji Spraw Zagranicznych

w sprawie rocznego sprawozdania na temat praw człowieka i demokracji na świecie w 2013 r. oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie (2014/2216(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Heidi Hautala

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Rozwoju zwraca się do Komisji Spraw Zagranicznych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. podkreśla, że poszanowanie praw człowieka, w tym praw gospodarczych, kulturalnych, społecznych i z zakresu ochrony środowiska naturalnego, oraz dostęp do żywności, dobre rządy, wartości demokratyczne, pokój, bezpieczeństwo i dostęp do sprawiedliwego i skutecznego wymiaru sprawiedliwości są warunkami wstępnymi ograniczenia ubóstwa i nierówności oraz osiągnięcia milenijnych celów rozwoju; jest zdania, że należy uwzględniać prawa człowieka jako kwestie przekrojowe we wszystkich celach, wartościach docelowych i wskaźnikach programu działań na okres po 2015 r.; podkreśla również, że realizacja programu działań musi opierać się na solidnych mechanizmach przejrzystości i rozliczalności; twierdzi, że zobowiązania dotyczące zarządzania i praw człowieka są mierzalne i można je monitorować;
2. wzywa UE do podwojenia wysiłków w celu dopilnowania, by w zbliżających się negocjacjach międzyrządowych podejście oparte na prawach człowieka oraz zmniejszenie nierówności stały się podstawowymi założeniami globalnego rozwoju po roku 2015 i zostały również w konkretny sposób ujęte w samych celach i zamierzeniach; podkreśla, że należy zapewnić, by w programie działań na okres po roku 2015 uwzględniono – jako kluczowe elementy rozwoju – m.in. prawa kobiet, prawa dzieci, dobre rządy, demokrację i praworządność, wolność zrzeszania się i wypowiedzi, powszechną opiekę zdrowotną oraz prawa i zdrowie seksualne i reprodukcyjne; podkreśla, że powiązanie między migracją a rozwojem powinno być ważnym elementem programu działań na okres po roku 2015;
3. podkreśla, że celem światowych działań na rzecz rozwoju – w tym działań UE i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych – musi być zapewnienie przestrzegania podstawowych praw człowieka i takiej samej godności wszystkich ludzi;
4. z ogromnym zaniepokojeniem zauważa, że według Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) ok. 21 mln mężczyzn, kobiet i dzieci na całym świecie jest ofiarą jakiejś formy niewolnictwa; podkreśla, że prawami człowieka należy się zająć w sposób całościowy i traktować je jako zagadnienie niepodzielne, kładąc nacisk zarówno na prawa obywatelskie, jak i polityczne oraz na prawa gospodarcze, społeczne, kulturalne i dotyczące ochrony środowiska naturalnego, a także angażować się w sposób wiążący na rzecz wspierania tych praw, ponieważ są one koniecznym warunkiem rozwoju; podkreśla, że należy zwalczać przyczyny ubóstwa; podkreśla zobowiązanie do poszanowania międzynarodowych norm pracy, zgodnie z realizacją programu godnej pracy Międzynarodowej Organizacji Pracy, oraz wzywa do ustanowienia powszechnego minimum ochrony socjalnej; jest zdania, że kwestie społeczne powinny zajmować bardziej centralne miejsce w stosunkach zewnętrznych UE; w związku z tym wyraża ubolewanie, że UE nie ma standardowego wzorca „klauzuli społecznej”, którą należałoby umieścić we wszystkich umowach dotyczących handlu zagranicznego; w związku z tym wzywa UE do włączenia rozdziału dotyczącego rozwoju i klauzuli socjalnej odzwierciedlającej podstawowe normy MOP w dziedzinie pracy do wszystkich międzynarodowych umów UE dotyczących handlu;

5. zwraca uwagę, że pogarszająca się sytuacja pod względem bezpieczeństwa na świecie oraz stale pogłębiający się kryzys finansowy od krachu w 2008 r. spotęgowały zjawisko wykorzystywania pracy dzieci w najuboższych krajach świata i mogą mieć konsekwencje prawne oraz wizerunkowe dla przedsiębiorstw, które zaopatrują się w towary w krajach rozwijających się; wzywa wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel i ESDZ, by dalej wspierały Międzynarodowy Program na rzecz Eliminacji Pracy Dzieci zwłaszcza w krajach rozwijających się, gdzie zatrważająca liczba dzieci jest wysyłana do pracy w celu uzupełnienia dochodu rodzinnego;
6. podkreśla, że należy dołożyć większych starań, by włączyć prawa człowieka i demokrację w główny nurt współpracy rozwojowej; podkreśla, że UE i jej delegatury powinny stosować podejście oparte na prawach człowieka w unijnych programach, strategiach politycznych i wsparciu technicznym w ramach udzielania pomocy rozwojowej, a zwłaszcza powinny korzystać z nowego zestawu narzędzi; zachęca również państwa członkowskie do przyjęcia podejścia opartego na prawach człowieka w ich polityce rozwojowej i przy udzielaniu pomocy rozwojowej, na przykład poprzez podkreślanie znaczenia przejrzystości, praw człowieka, dobrych rządów, demokracji i udziału politycznego w debatach poświęconych budżetowi i wsparciu sektorowemu; jednocześnie wzywa UE do poszanowania, propagowania i obrony demokratycznej odpowiedzialności, uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego i przejrzystości pomocy rozwojowej (wymienionej na końcu w unijnej gwarancji przejrzystości);
7. zwraca uwagę, że państwa trzecie charakteryzujące się słabymi rządami i dużymi przepływami pomocy mają również wyższy wskaźnik korupcji, co w rezultacie prowadzi do zmiany przeznaczenia pomocy rozwojowej i utrudnia przestrzeganie praw człowieka; wzywa ESDZ do wspierania programów rozwojowych, w których pomoc humanitarna jest udzielana przy zachowaniu przejrzystości z myślą o wspieraniu praw człowieka w państwach trzecich;
8. zwraca się do UE, aby pomogła we wzmacnianiu krajowych, regionalnych i międzynarodowych mechanizmów rozliczalności, jak Międzynarodowy Trybunał Karny, krajowe organy sądowe, parlamenty, krajowe instytucje praw człowieka i instytucje obywatelskie, w ich działaniach w zakresie polityki zagranicznej;
9. uznaje znaczenie aktywnego zaangażowania organizacji pozarządowych w planowanie, wdrażanie i ocenę przepisów dotyczących praw człowieka, tak aby zapewnić jak najszerszy udział społeczeństwa obywatelskiego w kształtowaniu polityki oraz w gwarantowaniu skuteczności przepisów dotyczących praw człowieka;
10. wzywa Komisję Europejską, by bardziej zdecydowanie i spójnie zwalczała dyskryminację, której ofiarami są zazwyczaj grupy znajdujące się w najbardziej niekorzystnej sytuacji i wykluczane z powodu ich rasy, niepełnosprawności, statusu migranta czy członka ludności tubylczej, wieku, orientacji seksualnej i tożsamości płciowej;
11. ubolewa nad faktem, że wciąż brakuje globalnego podejścia do sposobu przestrzegania praw człowieka przez przedsiębiorstwa, co pozwala niektórym państwom i firmom na omijanie tych przepisów; dlatego podkreśla potrzebę przyjęcia prawnie wiążących przepisów dotyczących społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw; w szczególności

wzywa Komisję do zaproponowania skutecznych środków realizacji postanowień dokumentu ramowego ONZ zatytułowanego „Protect, Respect and Remedy” [Ochrona, poszanowanie i naprawa], przedstawionego przez Johna Ruggiego, specjalnego przedstawiciela ONZ ds. biznesu i praw człowieka; równocześnie podkreśla konieczność wprowadzenia skutecznych środków zaradczych, by karać przedsiębiorstwa naruszające prawa człowieka i zapewnić zadośćuczynienie ofiarom takich naruszeń;

12. przypomina o strategii UE na lata 2011–2014 dotyczącej społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w której zwrócono się do państw członkowskich o opracowanie krajowych planów na rzecz wdrożenia wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka;
13. zwraca uwagę, że zamiast traktować to zagadnienie jako wyzwanie, przedsiębiorstwa powinny dostrzec w nim możliwość stworzenia nowego potencjału biznesowego w regionach, które najbardziej potrzebują zrównoważonych i odpowiedzialnych inwestycji, a także sposobność przyczynienia się do przestrzegania praw człowieka w krajach rozwijających się;
14. podkreśla, że spójność polityki na rzecz rozwoju jest ważna dla zapewnienia przestrzegania praw człowieka; powtarza, że w tym celu należy dopilnować, by spójność polityki na rzecz rozwoju została realnie uwzględniona w polityce Unii i państw członkowskich, zwłaszcza w obszarze handlu i rolnictwa, dzięki skutecznemu przyjęciu wytycznych, ocen skutków oraz mechanizmów monitorowania i mechanizmów sprawozdawczych; jest zdania, że UE powinna utrzymać przywództwo polityczne w tej sprawie; dlatego wzywa UE, aby wraz z zainteresowanymi krajami partnerskimi wszczęła inicjatywy na szczeblu międzynarodowym (na forum ONZ, G-20 itd.), tak aby przekształcić spójność polityki na rzecz rozwoju w powszechny program działań;
15. podkreśla, że w kilku krajach posiadających status GSP Plus (za szczególne rozwiązanie motywacyjne dotyczące zrównoważonego rozwoju i dobrych rządów) zgłaszano powtarzające się naruszenia podstawowych norm pracy, ale nie doprowadziło to do zawieszenia preferencji, co jest sprzeczne z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju; apeluje zatem o to, by realnie wzmocniono GSP Plus równocześnie z wprowadzeniem odpowiedniego i przejrzystego mechanizmu sprawozdawczego i zapewnieniem środków finansowych przeznaczonych na monitorowanie prowadzone przez społeczeństwo obywatelskie; ubolewa również, że preferencyjne umowy handlowe UE nie przewidują rzeczywistych mechanizmów egzekwowania; podkreśla zatem, jak ważne jest, by do umów handlowych systematycznie włączano klauzule dotyczące praw człowieka, oraz by klauzule te przewidywały mechanizm składania skarg;
16. apeluje o intensywne działania UE przeciwko zawłaszczaniu ziemi, takie jak promowanie odpowiednich środków zapobiegawczych w odnośnych państwach oraz wśród unijnych i europejskich przedsiębiorstw obecnych w tych państwach; apeluje o dokonanie oceny wpływu unijnej polityki handlowej na zawłaszczanie ziemi, o wdrożenie światowych dobrowolnych wytycznych w zakresie odpowiedzialnego zarządzania tytułami prawnymi do gruntów, łowisk i lasów w kontekście krajowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz o przyjęcie wiążących wytycznych w celu zapobiegania zawłaszczaniu ziemi; wzywa UE, by zobowiązała się, zgodnie z zaleceniami specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. prawa do

pożywienia, do dokonania zasadniczej zmiany i przejścia na agroekologię, która jest sposobem na zagwarantowanie prawa do żywienia;

17. z głębokim zaniepokojeniem zauważa, że ludy tubylcze są szczególnie dotknięte naruszeniami praw człowieka związanymi z wydobyciem zasobów; wzywa ESDZ do wspierania rygorystycznych przepisów prawnych i inicjatyw mających na celu zapewnienie przejrzystości i dobrego zarządzania w przemyśle wydobywczym i innych sektorach związanych z zasobami naturalnymi, które to przepisy i inicjatywy szanują dobrowolną, uprzednią i świadomą zgodę ludności tubylczej oraz Deklarację praw ludów tubylczych ONZ;
18. zauważa z głębokim zaniepokojeniem, że grupy szczególnie wrażliwe wyjątkowo odczuwają przypadki naruszania praw człowieka powiązane z degradacją środowiska, ponieważ ekspansja monokulturowych plantacji, pozyskiwanie drewna, infrastruktura oraz wsparcie dla wydobycia gazu i ropy naftowej, biopaliwa, górnictwo czy elektrownie wodne na dużą skalę prowadzą do wylesiania i degradacji lasów; zwraca się do Komisji, aby wdrożyła 7. unijny program działań w zakresie środowiska i wprowadziła kompleksowy plan na rzecz przeciwdziałania wylesianiu i degradacji lasów, a także eliminacji ich skutków społecznych i skutków w zakresie środowiska oraz praw człowieka;
19. jest zdania, że UE, w tym jej delegatury, powinny określić sygnały wczesnego ostrzegania, takie jak represje wobec mniejszości i łamanie praw człowieka, które wskazują na potencjalne konflikty i katastrofy humanitarne; wzywa UE do opracowania najlepszych praktyk służących promowaniu i ochronie praw człowieka w sytuacjach po wystąpieniu katastrofy i konfliktu, ze zwróceniem szczególnej uwagi na osoby niepełnosprawne, kobiety, dzieci i inne grupy szczególnie wrażliwe – przedstawiając informacje i podejmując odpowiednie działania dotyczące konkretnych odniesień do osób niepełnosprawnych, dostępności planów zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi uwzględniających osoby niepełnosprawne, szkoleń dla personelu wszystkich odpowiednich służb i liczby dostępnych schronów i miejsc udzielania pomocy w przypadku klęsk żywiołowych – oraz na włączanie ochrony praw człowieka do działań w dziedzinie pomocy doraźnej, odnowy i odbudowy po katastrofie, przy jednoczesnym przestrzeganiu humanitarnych zasad humanitaryzmu, bezstronności, neutralności i niezależności oraz świadczeniu pomocy humanitarnej dostosowanej do potrzeb;
20. przypomina, że ważne jest wyeliminowanie wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec kobiet i dziewcząt; nalega, by UE uznała za jeden z głównych priorytetów swoich działań zewnętrznych eliminację wszelkich form przemocy, takich jak przemoc domowa, handel ludźmi, wykorzystywanie i molestowanie seksualne, a także wszystkich szkodliwych praktyk, w tym małżeństw dzieci, przedwczesnych lub przymusowych małżeństw oraz okaleczania żeńskich narządów płciowych;
21. podkreśla znaczenie łączenia bezpieczeństwa, rozwoju i praw człowieka; zdecydowanie potępia w związku z tym stosowanie przemocy seksualnej w konfliktach zbrojnych, głównie wobec kobiet i małych dzieci, co jest stałą praktyką w niektórych niestabilnych państwach rozwijających się, takich jak Demokratyczna Republika Konga, a w szczególności jej wschodnie prowincje, o czym już od lat donoszą: ONZ, lokalne władze i

organizacje pozarządowe oraz dr Denis Mukwege, laureat przyznanej przez Parlament Nagrody Sacharowa w 2014 r.; wzywa UE i państwa członkowskie do przestrzegania międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka przy wdrażaniu polityki azylowej i migracyjnej oraz polityki kontroli granic;

22. w odniesieniu do sprawozdania rocznego UE z żalem zauważa, że jego część ogólna, licząca 153 stron, nie zawiera odrębnego rozdziału o rozwoju, a zagadnieniu temu poświęcono jedynie dwa półstronicowe akapity.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	21.1.2015
Wynik głosowania końcowego	+: 21 -: 1 0: 3
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Louis Aliot, Beatriz Becerra Basterrechea, Kostas Chrysogonos, Nirj Deva, Doru-Claudian Frunzuliță, Nathan Gill, Heidi Hautala, Maria Heubuch, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Linda McAvan, Norbert Neuser, Maurice Ponga, Cristian Dan Preda, Lola Sánchez Caldentey, Elly Schlein, György Schöpflin, Pedro Silva Pereira, Davor Ivo Stier, Paavo Väyrynen, Bogdan Brunon Wenta, Rainer Wieland, Anna Záborská
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Seb Dance, Louis-Joseph Manscour
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Rosa D'Amato